

‘ಧನ್ಯಾಪ್ತೇ ಪಶವಃ ಚರ್ಮಾಪ್ಯಪಕರಿಷ್ಯತಿ’ ಎಂದು ಸುಭಾಷಿತವೊಂದು ಸಾರಿದೆ. ಪಶುಗಳ ಬದುಕೇ ಧನ್ಯ; ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳ ಮಾಂಸ ಆಹಾರವಾದರೆ, ಚರ್ಮ ಹಲವು ರೀತಿಯ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ಶರೀರ ಮರಣಾನಂತರ ಯಾರಿಗೂ, ಯಾತಕ್ಕೂ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಅಗ್ಗದ ಪುರುಳಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜೀವವಿರುವಾಗಲೇ ಉನ್ನತವಾದ, ಆದರ್ಶಮಯವಾದ ಬಾಳನ್ನು ಬಾಳಬೇಕು. ಡಿ.ವಿ.ಜಿ.ಯವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮುಕ್ತಕದ ಮೂಲಕ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ:

ಹುಲ್ಲಾಗು ಬೆಟ್ಟದಡಿ, ಮನೆಗೆ ಮಲ್ಲಿಗೆಯಾಗು ।

ಕಲ್ಲಾಗು ಕಷ್ಟಗಳ ಮಳೆಯ ವಿಧಿ ಸುರಿಯೆ ॥

ಬೆಲ್ಲ ಸಕ್ಕರೆಯಾಗು ದೀನದುರ್ಬಲರಿಗೆ ।

ಎಲ್ಲರೊಳಗೊಂದಾಗು - ಮಂಕುತಿಮ್ಮ ॥

‘ಪರಾರ್ಥಹೇತೋಃ ಖಲು ದೇಹಲಾಭಃ’, ಅಂದರೆ ಮನುಷ್ಯ ದೇಹಧಾರಣೆ ಲಭ್ಯವಾದದ್ದೇ ಪರರಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಎಸಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ. ಪರೋಪಕಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವನಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನು ಹುಡುಕು ಎನ್ನುವ ತಿಮ್ಮಗುರು, ಊರಿಗೆ ಉಪಕಾರಿಯಾಗುವ ಭರದಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆ ಮಾರಿಯಾಗಬೇಡ ಎಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ‘ಹುಲ್ಲಾಗು ಬೆಟ್ಟದಡಿ, ಆದರೆ ಮನೆಗೆ ಮಲ್ಲಿಗೆಯಾಗು’ ಎಂದೂ ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ಕಷ್ಟಗಳು ಬಂದು ಅಪ್ಪಳಿಸಿದಾಗ ಹಲ್ಲುಕಚ್ಚಿ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಯಾಗಿ ಸೆಟೆದು ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ದೀನದುರ್ಬಲರ ಪಾಲಿಗೆ ನೀನು ಬೆಲ್ಲಸಕ್ಕರೆಯಂತೆ ಆಪ್ತನಾಗಬೇಕು; ಅವರ ನೋವು ನಲಿವುಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಬೇಕು. ‘ಅಹಂ’ ಅನ್ನು ತೊರೆದು ಬಡವ-ಬಲ್ಲಿದ, ಮೇಲು-ಕೀಳು ಎಂಬೆಲ್ಲ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತು ಬಾಳಬೇಕು. ಅದೇ ಜೀವನಸಾರ್ಥಕ ಮಾರ್ಗ” ಎಂದು ಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಬಾಳು ಬಂಗಾರವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ತಿಮ್ಮಗುರುವಿನ ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ ಜೇನುತುಂಬಿದ ಒಂದು ಕೊಡವೇ ಆಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಕೆಲವು ಹನಿಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಬಸಿದು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸುತ್ತೀರಿ ಎಂಬ ನಂಬುಗೆ ನನಗಿದೆ. ಮತ್ತಷ್ಟು ಜೇನನ್ನು ಬಯಸುವವರು ಕೊಡವನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲಾರಿರಾ? ಇಂತಹ ಕೃತಿರತ್ನವನ್ನು ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಮುಡಿಗೇರಿಸಿದ ತಿಮ್ಮಗುರುವಿನ ದಿವ್ಯಾತ್ಮಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮಗಳು.

(ರಚನೆ: ಕುವೆಂಪು; ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ; ಪ್ರಕಟನೆ : ೧೯೩೪)

(ತಮಗೆ ಆದ ಪ್ರಥಮ ಸಮಾಧಿ ಅನುಭವದ ಬಗ್ಗೆ) ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ: “ಬತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳ ನಡುವೆ ಇದ್ದ ಒಂದು ಕಾಲುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹರಿಗಡಲೆ ತಿನ್ನುತ್ತಲೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಆಕಾಶದ ಕಡೆ ನೋಡಿದೆ. ದೂರದ ದಿಗಂತದಲ್ಲಿ ಭೀಮಾಕಾರವಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ಸಜಲ ಸುನೀಲ ಮೇಘ ಮೂಡುತ್ತಿದ್ದುದು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ನೋಡುತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ಆ ಕರ್ಮುಗಿಲು ಹಬ್ಬಿ ಗಗನಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಕವಿದು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಒಡನೆಯೆ ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ಪಕ್ಕದ ಗದ್ದೆಯಿಂದ ಬೆಳ್ಳಕೆಗಳ ಗುಂಪೊಂದು ಮೇಲೆ ಹಾರಿತು. ಕಪ್ಪು ಮೋಡಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಿದುರಾಗಿ ಮಂಜನಂತೆ ಬಿಳುಪಾದ ಆ ಬಲಾಕಪಂತಿ ಋಷಿ ಕುಟಲ ನಾನಾರೋಚಿಯ ವಿಸ್ಮಾಸದಿಂದ ನನ್ನೆದುರು ರಂಜಿಸಿತು. ಆ ಸುಂದರ ವರ್ಣತಾರತಮ್ಯದ ಧೀರ ವೈಖರಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಸುದೂರಗಾಮಿಯಾದ ನನ್ನಾತ್ಮವು ಅನಂತತೆಯಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗಲು ಪ್ರಜ್ಞೆ ತಪ್ಪಿ ಕೆಳಗುರುಳಿ ಬಿದ್ದೆ. ಸೆರೆಗಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಹರಿಗಡಲೆಯೆಲ್ಲ ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಯಿತು! ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಯಾರೋ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನೊಬ್ಬನು ನನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿ ತಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಮೈತಳಿದ ಮೇಲೆಯೂ ನನ್ನೆದೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಅನಿರ್ವಚನೀಯ ಆನಂದಸಮುದ್ರವು ತುಳುಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು ಅದೇ ನನಗುಂಟಾದ ಮೊದಲನೆಯ ಭಾವಸಮಾಧಿ.” ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಮೊತ್ತಮೊದಲು ಬ್ರಹ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿಯಾದುದು ಸೌಂದರ್ಯದ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ. ಅವ್ಯಕ್ತವೂ ನಿರ್ಗುಣ ನಿರಾಕಾರವೂ ಆಗಿರುವ ಪರತತ್ವವು ಪ್ರಕಾಶವಾಗಬೇಕಾದರೆ ವ್ಯಕ್ತವೂ ಸಗುಣ ಸಾಕಾರವೂ ಆಗಿರುವ ಸೌಂದರ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಏಕವೂ ಅಖಂಡವೂ ಆಗಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮವು ಬುದ್ಧಿಯ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಸತ್ಯದಂತೆಯೂ ಭಾವದ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಸೌಂದರ್ಯದಂತೆಯೂ ತೋರುತ್ತದೆ. ಸತ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯಗಳ ಸಂಗಮವೇ ಪರಮ ಸಿದ್ಧಿ. ಆ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವೇ ಸೌಂದರ್ಯ, ಸೌಂದರ್ಯವೇ ಸತ್ಯ. ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿ, ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ, ಭಾವಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದರಿಂದ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಲಾರನು. ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಸದಂಶವನ್ನೂ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಚಿದಂಶವನ್ನೂ ಭಾವದಿಂದ ಆನಂದಾಂಶವನ್ನೂ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಂತಿಕವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲನು. ಆದರೆ ಪರತತ್ವವು ಸತ್, ಚಿತ್ ಮತ್ತು ಆನಂದಗಳ ರಾಶಿಯಲ್ಲ. ಅದು ಅಖಂಡವೂ ಅದ್ವೈತವೂ ಆದ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ. ಹೀಗಿರಲು ಅದನ್ನು ಅಂತಿಕವಾಗಿ ಆಕ್ರಮಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಪೂರ್ಣವು ಪೂರ್ಣದಿಂದಲೇ ಗೃಹೀತ. ಮನುಷ್ಯನ ಅತ್ಯವೂ ಕ್ರಿಯೆ ಬುದ್ಧಿ ಭಾವಗಳ ಬರಿಯ ರಾಶಿಯಲ್ಲ; ಬ್ರಹ್ಮದಂತೆಯೆ ಅಖಂಡವಾದುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅರಿವು ಇರವಾಗುವುದೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ. ಇದು ಭಾವಮಯವಾದ ಕಲೆಗೆ ಸುಲಭಸಾಧ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಯುಕ್ತಿ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಾಗುವುದು. ಯುಕ್ತಿಯಾನದಲ್ಲಿ ತೊಳತೊಳಲಿ ಸೋತ ಆತ್ಮ ಭಕ್ತಿವಿಮಾನವನ್ನೇರುವುದು. ಇಂತಹ ಪರಾಜಯವೇ ಯುಕ್ತಿಗೆ ಪರಮಜಯ..... (ಪುಟ ೨೨-೨೩)

ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಅವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನನ-ಧ್ಯಾನ

ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಥೆ

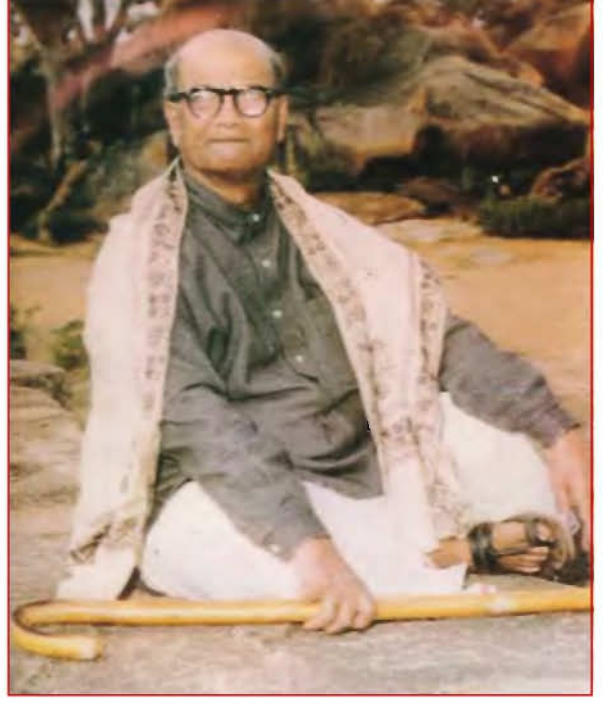
ಜಿ.ಎಸ್. ನಟೀಶ್

ಮನನ

‘ಮನ’ ಎಂಬ ಧಾತುವಿಗೆ ‘ತಿಳಿ’ ಎಂದರ್ಥ. ತಿಳಿಯುವಂತಹ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೇ ‘ಮನನ’ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮನನವೆಂದರೆ ಕಂಠಪಾಠವಲ್ಲ. ಧ್ಯಾನ ಪರಿಪಕ್ವವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅದು ಮನನದಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ವಸ್ತುವನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕಾದರೆ ಆ ವಸ್ತುವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು, ಯಾವುದು ಕೆಟ್ಟದ್ದು ಎಂಬುದರ ಅರಿವು ತೀರಾ ಅಗತ್ಯ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಧ್ಯಾನದ ಮಾರ್ಗವೇ ದಿಕ್ಕುತಪ್ಪಿಬಿಡಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳಾದ ವೇದೋಪನಿಷತ್ತುಗಳು, ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತಗಳು, ಭಗವದ್ಗೀತೆ - ಇವೆಲ್ಲ ನಾವು ಯಾವುದನ್ನು ನಿರಂತರ ಮನನ ಮಾಡಬೇಕೋ ಆ ಪರಮಾತ್ಮ ತತ್ವವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತವೆ.

ಅನೇಕ ಅನುಭವಗಳ ಮೂಲಕ, ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ ಧ್ಯಾನದ ಗಮ್ಯಸ್ಥಾನವನ್ನು ತಿಳಿಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಗಮ್ಯವಸ್ತುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮನದಲ್ಲಿಯೇ ಆಲೋಚನೆ, ವಿಚಾರಗಳು ನಡೆಯಬೇಕು. ಅದು ಮುಂದೆ ಒಂದು ದೃಢವಾದ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಎಡೆಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಆ ನಂಬಿಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಧ್ಯಾನದ ಸೌಧ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಋಷಿಗಳು ಮನನಕ್ಕೆ ಈ ರೀತಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ: **“ಮನನಂ ತು ಶ್ರುತಸ್ಯ ಅದ್ವಿತೀಯ ವಸ್ತುನಃ ವೇದಾಂತಾನುಗುಣಯುಕ್ತಭಿಃ ಅನವರತಮ್ ಅನುಚಿಂತನಂ”** - “ನಾವು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದ ಅದ್ವಿತೀಯವಸ್ತುವನ್ನು ವೇದಾಂತಾನುಗುಣವಾದ ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದ ನಿರಂತರ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುವುದೇ ಮನನ”. ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಥೆ ಮತ್ತು ಮರುಳಮುನಿಯನ ಕಥೆ - ಇವುಗಳು ಮನನ ಮತ್ತು ಅನುಸಂಧಾನಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ರಚಿಸಿದವು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ:

**ಬಿನದ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ, ಹೃದ್ರವದ ನಿರರ್ಥಕಿಯಲ್ಲಿ ।
ಮನನಾನುಸಂಧಾನಕಾದುದೀ ಕಥೆ ॥**

**ನೆನೆನೆಯುತ್ತೊಂದೊಂದು ಪದ್ಯವನದೊಮ್ಮೆ ।
ಅನುಭವಿಸಿ ಚಪ್ಪರಿಸೊ - ಮರುಳಮುನಿಯ ॥**

ಕಥೆ ವಿನೋದದ ಕಥೆಯಲ್ಲ. ಮನರಂಜನೆಗಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಮನನಾನುಸಂಧಾನಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಂದೊಂದು ಪದ್ಯವನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತಾ ಮಕ್ಕಳು ಚಾಕಲೇಟನ್ನು ಸವಿಯುವಂತೆ ಅನುಭವಿಸಿ ಚಪ್ಪರಿಸು ಎಂದು ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

‘ಮನನ’ವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಬಹುದಾದ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡುವತ್ತ ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಜಗತ್ತು, ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರ - ಇವುಗಳತ್ತ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹರಿಸುತ್ತಾ ಹೋದರೆ, ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತವೆ. **“ವಾದೇ ವಾದೇ ಜಾಯತೇ ತತ್ತ್ವಬೋಧಃ, ಜ್ಞಾತೇ ತತ್ತ್ವೇ ಜ್ಞಾಯತೇ ಚಂದ್ರಚೂಡಃ”** -

‘ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಥೆ’ವು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಗ್ರಂಥವೂ ಹೌದು. ಹಾಗೆಂದೇ ಇಲ್ಲಿ ಬದುಕಿನ ಚಿರಂತನ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಗಂಭೀರ ಮನನ ಮತ್ತು ಗಾಢ ಧ್ಯಾನಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಹಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳೊಡನೆ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಲೇಖಕರು ಶಿವಮೊಗ್ಗದ ಕಾಲೇಜೊಂದರಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಅಧ್ಯಾಪಕರು. ಡಿ.ವಿ.ಜಿ ಅವರ ಎರಡೂ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕರಗತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಇವರು ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಹಲವಾರು ಪ್ರವಚನಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಾದಸರಣಿ ಮುಂದುವರಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ತತ್ತ್ವಬೋಧವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಮೊಸರನ್ನು ಕಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಯಲ್ಲವೇ? ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ತತ್ತ್ವಬೋಧ ಉಂಟಾದಾಗಲೇ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ಜ್ಞಾನಗಮ್ಯ. ಡಿ.ವಿ.ಜಿ.ಯವರು ತಮ್ಮ ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಮನನಾಭ್ಯಾಸ ಹೇಗೆ ನಡೆಯಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ:

ಏನು ಜೀವನದರ್ಥ? ಏನು ಪ್ರಪಂಚಾರ್ಥ?

ಏನು ಜೀವ ಪ್ರಪಂಚಗಳ ಸಂಬಂಧ? |

ಕಾಣದಿಲ್ಲಿರ್ಪುದೇನಾನುಮುಂಟೆ? ಅದೇನು?

ಜ್ಞಾನಪ್ರಮಾಣವೇಂ? ಮಂಕುತಿಮ್ಮ ||

ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಸೋಜಿಗವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಪುಂಜಗಳು ಮೇಲೇಳುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ಈ ಜೀವನಕ್ಕೇನರ್ಥ! ಈ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೇನರ್ಥ! ಈ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ? ನಮಗೆ ಕಾಣದೇ ಇರುವುದು ಏನಾದರೂ ಇಲ್ಲಿದೆಯೇ? ಇದ್ದರೆ ಅದೇನು? ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು? ಜ್ಞಾನದಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯಬೇಕೇನು? ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಬಾಳು ಭಗವಂತ ಮಾಡುವ ಪರೀಕ್ಷೆಯೇನು? ಅಥವಾ ಇದು ಬರಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸುಳಿಯೇ? ಆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂತು? ಎಂಬೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮನನದ ಮೂಲಕ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮನನ ಸತತವಾಗಿ ನಡೆದಾಗ ಪರತತ್ತ್ವದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದು ಕೇವಲ ತಿಂದುಂಡು ಮಲಗಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕಲ್ಲ. ಹಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಮಗೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಏನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಗಾಧ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆನಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಅವನ ಜೀವನವೇ ವ್ಯರ್ಥ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮನೋರೂಪದ ಶೋಧಕದಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಬೇಕು. ಬುದ್ಧಿಯ ನಿರ್ದೇಶನ ಅದಕ್ಕಾಗಬೇಕು. ಇದೇ ಮನನ. ಮನನ ಪಕ್ಷವಾದಾಗ ಅದು ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಧ್ಯಾನ

ಧ್ಯಾನ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು 'ಧ್ಯೈ' ಎಂಬ ಧಾತುವಿನಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದುದು. 'ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸುವುದು' ಎಂಬುದಾಗಿ ಅದರ ಅರ್ಥ. ಆ ಚಿಂತೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಕುರಿತಾಗಿರಬೇಕು. ಹಾಗಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಅದು 'ಚಿಂತನೆ' ಎಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅದು ಪ್ರಪಂಚದ ಕುರಿತಾದಾಗ ಅದು ಚಿಂತೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಭವದ ಚಿಂತೆ ದೂರವಾಗ

ಬೇಕಾದರೆ ಪರಮಾತ್ಮವಿಷಯಕವಾದ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಯಬೇಕು. 'ಧ್ಯಾನ' ಎಂಬುದು ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರದ ಎಂಟು ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿನಿರೋಧಕ್ಕೆ ಇದೂ ಒಂದು ಸಾಧನ.

ಧ್ಯಾನ ಹೊರಗಿನ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಲ್ಲ. ನಿಜವಾದ ಆನಂದದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದು ಒಳವಸ್ತುವಿನ ಚಿಂತನೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ. ಹೊರಗಿನ ವಸ್ತುಗಳ ಚಿಂತನೆಯಿಂದ ಆನಂದ ದೂರವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಡಿ.ವಿ.ಜಿ.ಯವರು ಕಗ್ಗದ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ:

ಅದು ಬೇಕು ಇದು ಬೇಕು, ಮತ್ತೊಂದು ಬೇಕೆಂದು

ಬೆದಕುತಿರುವುದು ಲೋಕ ಸೊಗದಿರುವನೆಳಸಿ |

ಹೃದಯಗುಹೆಯಾಸುಖಧ್ಯಾನದೂಟೆಯ ಸಾಕ್ಷಿ

ಮುದಗಳಮಿತದ ನಿಧಿಗೆ - ಮಂಕುತಿಮ್ಮ ||

ಹೊರವಸ್ತುವಿನ ಬಯಕೆಗಳು ಮುಗಿಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ಬಯಕೆ ಪೂರ್ಣವಾದರೆ ಅದು ಇನ್ನೊಂದು ಬಯಕೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹೊರಗಿನ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖವಿದೆಯೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ ಜನ ತೊಳಲಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನಿಜವಾದ ಸುಖದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗುವುದು ಹೃದಯದ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನದ ಚಿಲುಮೆ ಚಿಮ್ಮಿದಾಗ ಮಾತ್ರ. ನಮ್ಮದು ಸುಖ ಇವೆಲ್ಲ ಹುದುಗಿರುವುದು ಮನಸ್ಸಿನ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ. ಅದನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕಾರದ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಕಾರವು ಧ್ಯಾನದಿಂದ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಹೊರನೋಟವು ನಶ್ವರದ ಕಡೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಒಳದೃಷ್ಟಿಯು ಶಾಶ್ವತದ ಕಡೆಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿರಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಒಳದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಶ್ವಚೈತನ್ಯಸ್ವರೂಪನಾದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ; ಅದಕ್ಕೆ ಧ್ಯಾನಮಾರ್ಗ ಅವಶ್ಯಕ ಎಂಬುದನ್ನು ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ತಮ್ಮ ಕಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ವಿವೇಚಿಸಿದ್ದಾರೆ:

ನಾನು ನಾನೆಂದು ನಿನ್ನೊಳುಸಿರ್ದ ಚೇತನದ

ಭಾನು ಶತಿಗಳ ಮೀರ್ದ ವಿಶ್ವಚೇತನಕೆ |

ಧ್ಯಾನಸೂತ್ರದ ಗಂಟನಿಡುವ ಪ್ರತೀಕಸಂ

ಧಾನವೇ ಪೂಜೆಯೆಲೆ - ಮರುಳಮುನಿಯ ||

ಭಗವಂತನ ಪೂಜೆ ಹೇಗೆ ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಪದ್ಯ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಜೀವಿಯಲ್ಲಿಯೂ 'ನಾನು' ಎನ್ನುವ ಚೇತನವಿದೆ. ಆ ಚೇತನವನ್ನು ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರನ್ನೂ ಮೀರಿದ ವಿಶ್ವಚೈತನ್ಯಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಭಗವಂತನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಾಗಬೇಕು. ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು ಧ್ಯಾನವೆಂಬ ಸೂತ್ರದಿಂದ. ಇಂಥ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯೇ ಭಗವಂತನ ನಿಜವಾದ ಪೂಜೆ ಎನಿಸುವುದು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ 'ನಾನು' ಎಂಬುದು ಅಹಂಕಾರದ ಸ್ವರೂಪವಲ್ಲ. ಅಹಂಕಾರವಿರುವವರೆಗೆ ನಿಜವಾದ 'ನಾನು' ಪರಿಚಿತವಾಗದು. ಅಹಂಕಾರ ಸ್ವರೂಪದ 'ನಾನು' ಹೊರ